

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Correct taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal 4 scorepunten in mindering gebracht. Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten en fouten in de zinsbouw inclusief verkeerde woordvolgorde.

Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.

In afwijking van het bepaalde onder 5 van de Algemene regels geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.

De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.

Voor incorrect taalgebruik dient de volgende aftrekgeregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Bij een antwoord op een open vraag waarbij de kandidaat niet hoeft te antwoorden in een volledige zin, wordt niet de grammaticaliteit van het antwoord beoordeeld, maar de spelling wel. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee voor antwoorden op deze open vragen beperkt.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje). Deze aftrekgeregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

- 2 Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximum aantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spelfouten in de overschrijding van het maximum aantal woorden tellen niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Leve de vleesetende vegetariër – Wantrouw de rechtlijnigen

1 maximumscore 1

“Diervriendelijk vlees bestaat niet” (regels 1-2)

Beoordeel de spelling.

2 maximumscore 1

(alinea) 5

3 maximumscore 1

(alinea) 10

4 D

1

5 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
consequent (zijn) / consequentie

Beoordeel de spelling.

6 B

1

7 D

1

8 E

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 3

zin	functie
1 Het is natuurlijk prettig om een helder en consequent wereldbeeld te hebben. (regels 75-77)	standpunt
2 Dat geeft duidelijke richtlijnen voor je handelen en een gevoel van rust. (regels 77-79)	argument (bij 1)
3 Maar het is lastig vol te houden: (regels 79-80)	tegenargument (bij 1)
4 de wereld verandert voortdurend (regels 80-81)	argument (bij 3)
5 en je hebt nu eenmaal ook te maken met anderen die anders over dingen kunnen denken. (regels 81-83)	argument (bij 3)
6 Bovendien is volledige consequentie onmogelijk. (regels 83-84)	tegenargument (bij 1)
7 Vroeg of laat ontdek je dat elke ordening, elk verhaal, elk systeem 'tekortschiet', dat wil zeggen: niet helemaal consequent is. (regels 85-88)	argument (bij 6)
8 Er zijn altijd losse eindjes en restcategorieën. (regels 88-89)	argument (bij 6)

indien zes antwoorden juist	3
indien vijf antwoorden juist	2
indien vier antwoorden juist	1
indien minder dan vier antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- De vleesetende vegetariër wordt positief gewaardeerd omdat deze inconsequent is / De vleesetende vegetariër durft inconsequent te zijn 1
- De rechtlijnigen worden negatief gewaardeerd omdat deze (te) consequent zijn / De rechtlijnigen zijn (te) consequent 1

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Tekst 2 De vlogger is de toekomst van de journalistiek

19 B 1

20 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Bij de verandering in het journalistieke veld kwam er een ander medium, namelijk televisie, dat het publiek anders bespeelde. / kwam er een ander medium, namelijk televisie, waardoor opnieuw om de aandacht van het publiek gestreden moest worden. / Het veld bleef hetzelfde, maar de invulling werd anders.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

21 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Het is niet duidelijk hoe het journalistieke veld eruitziet / of het journalistieke veld nog wel bestaat (en hoe het afgebakend moet worden). / Nieuwsbrengers zijn onafhankelijk van de gevestigde media. / De groep die het vroeger voor het zeggen had, heeft minder macht gekregen.

Maximumlengte van het antwoord: 20 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

22 maximumscore 2

- 3 1
- 5 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Journalisten zijn de traditionele/ouderwetse journalisten / hebben een journalistieke opleiding gehad.

Niet-journalisten zijn de moderne journalisten/de vloggers (die geen journalistieke opleiding hebben gehad).

of

Hiermee worden bedoeld journalisten van traditionele media versus journalisten van nieuwe media.

Beoordeel de spelling en grammatica.

24 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Ze hebben beiden de behoefte om de wereld te vertellen wat de wereld moet weten over de wereld / om de werkelijkheid te verslaan / om nieuws, meningen en verhalen uit te wisselen.

Beoordeel de spelling en grammatica.

25 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

De traditionele journalist zorgt voor een 'gedegen'/professionele/zorgvuldige benadering en de moderne journalist zorgt voor het onderwerp van de journalistiek. / Sommigen zorgen voor de journalistieke zorgvuldigheid en anderen zorgen voor de weg naar de verhalen.

Maximumlengte van het antwoord: 25 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

26	A	1
27	C	2
28	D	1

Tekst 3 Wat als werken niet meer móet, maar mág?

29 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

We zouden nog maar vijftien uur per week hoeven te werken (in de toekomst).

Opmerking

De hele zin “Bijna honderd jaar geleden voorspelde John Maynard Keynes¹ een zonnige toekomst: technologische vooruitgang zou de productie verviervoudigen, zodat we in 2030 nog maar vijftien uur per week zouden hoeven werken.” (regels 15-21) niet goed rekenen.

Beoordeel de spelling en grammatica.

30 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

(We blijven zo hard werken)

drie van onderstaande:

- omdat werken moet/noodzaak is,
- omdat geld een doel op zich geworden is,
- uit plichtsgevoel,
- uit gewoonte / omdat we kuddedieren zijn.

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

Beoordeel de spelling.

31 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

drie van onderstaande:

- Van niet werken word je ongelukkig.
- Van niet werken word je ongezond.
- Er rusten taboes op werkloosheidsverzekeringen/werkloosheidsuitkeringen.
- Mensen verliezen een groot deel van hun identiteit als ze niet werken.

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Dan bepaalt het werk dat je doet niet langer je identiteit. / Ook zonder werk kun je volwaardig deelnemen aan de samenleving.

Maximumlengte van het antwoord: 35 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Tekst 4 Basisinkomen aantasting van autonomie

33 maximumscore 2

- De vrije dieren zijn de mensen in een situatie zonder basisinkomen / de mensen die zelf in hun onderhoud kunnen voorzien 1
- en de gevangenen zijn de mensen in een situatie met een basisinkomen 1

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

34 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

(de voldoening die het geeft) als je in je eigen levensonderhoud kunt voorzien / als je autonoom bent

Opmerking

Aan voorbeelden geen scorepunten toekennen.

Beoordeel de spelling.

35 C 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 **maximumscore 4**
De kern van een goed antwoord is:

Standpunt Een basisinkomen is geen oplossing (voor economische problemen).	
Argument 1 Het basisinkomen haalt de eigen 'zin van het bestaan' weg.	
Subargument 1.1 Mensen willen werken en in hun eigen levensonderhoud voorzien.	
Argument 2 Mensen die nu geen baan hebben, hebben dat met het basisinkomen nog steeds niet.	
Argument 3 Het basisinkomen heeft ontwrichtende gevolgen voor de economie.	
Subargument 3.1 Een basisinkomen heeft een aanzuigende werking op mensen met verkeerde intenties.	
Voorbeeld Als ik hoor dat in Zwitserland na wordt gedacht over een basisinkomen, droom ik over geld en gemak voor mijzelf. Ik droom niet over ouderen helpen of bergen schoonmaken.	
Argument 4 Een basisinkomen verandert niets (aan het ontduiken van regels). / Een basisinkomen verandert niets aan het feit dat op ander gebied/op het gebied van cultuur, sport of zorg weinig wordt toegevoegd aan de samenleving.	

Opmerking

Argument 3 kan (eventueel) vervangen worden door (sub)argument 3.1, maar dan aan 3.1 geen scorepunt meer toekennen.

indien vijf antwoorden juist	4
indien vier antwoorden juist	3
indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Beoordeel de spelling en grammatica.

Vraag	Antwoord	Scores
37	maximumscore 2 1, 2 en 4	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
38	C	1
39	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Volgens tekstfragment 1 is een basisinkomen op zich wel een goed idee(, maar het zou voorlopig nog geen universeel basisinkomen moeten zijn) • Volgens tekst 4 is het basisinkomen sowieso geen goed idee 	1 1
	<i>Maximumlengte van het antwoord: 40 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	

Overkoepelende vragen tekst 3 en tekst 4

40	maximumscore 2 De kern van een goed antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De visie van tekst 4 past goed bij de genoemde visie in tekst 3 / De visies liggen in elkaars verlengde / De visies zijn hetzelfde • (Dat is te zien aan het citaat:) “Allereerst haalt het basisinkomen de eigen ‘zin van het bestaan’ weg: mensen willen werken en in hun eigen levensonderhoud voorzien. (Dat is leven.)” (regels 52-56, tekst 4) / “Het tast de autonomie van mensen ernstig aan” (regels 82-83, tekst 4) 	1 1
	<i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 31 mei te accorderen.

Ook na 31 mei kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 Frank Meester, de Volkskrant, 30 april 2016
- tekst 2 Pieter van den Blink, NRC Handelsblad, 15 & 16 oktober 2016
- tekst 3 Lily Schim van der Loeff en Kyrill Hartog, Het Parool, 23 juni 2016
- tekst 4 Esther Schulte, Trouw, 9 juni 2016
- tekstfragment 1 Rutger Bregman, De Correspondent.nl, <https://decorrespondent.nl/6705/zo-maken-wet-het-basisinkomen-werkelijkheid/1492097429790-8fb460ea>, geraadpleegd op 13 december 2017

Nederlands havo

Centraal examen havo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen Nederlands havo:

Op **pagina 11**, bij **vraag 31** moeten de eerste twee antwoordopties

- Van niet werken word je ongelukkig.
- Van niet werken word je ongezond.

vervangen worden door:

- Van niet werken word je ongelukkig. / Mensen die niet werken zijn (vaak) ongelukkig.
- Van niet werken word je ongezond. / Mensen die niet werken zijn (vaak) ongezond.

Toelichting:

Kandidaten hoeven de eerste twee antwoordopties in het correctievoorschrift niet per se als oorzaak-gevolgrelatie te verwoorden.

en

Op **pagina 12**, bij **vraag 33** moet worden toegevoegd:

Voor de toekenning van een scorepunt is het essentieel dat kandidaten voor elke diergroep de naam én de uitleg geven (en dan in beide gevallen 1 scorepunt krijgen). Dit mag ook in het volgende format:

- Er zijn vrije/wilde dieren en gevangen dieren.
- Deze groepen staan voor mensen zonder basisinkomen / met een eigen inkomen versus mensen die een basisinkomen ontvangen.

Alleen het benoemen van de twee diergroepen (zonder uitleg) levert geen scorepunten op.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Het CvTE is zich ervan bewust dat dit leidt tot enkele aanvullende handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Nederlands havo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter